

Konservative skulle have deres pris for at gå med til Landstingets afskaffelse.

En ny grundlov i dag – eller år 2000 – vil både afspejle de aktuelle økonomiske, sociale og politiske forhold og angive de retninger, efter hvilke vi ønsker, at samfundet skal udvikle sig.

Samtidig bør en ny grundlov renses for det, som alene er et levn fra fortiden, og som ingen relevans har i dag.

En ny grundlov vil naturligvis være udtryk for et kompromis. Det gælder ikke mindst, når vi ved, at grundlovsændringer i Danmark ifølge den eksisterende grundlov kræver en vælgertilslutning på mindst 40 pct. af folketingsvælgerne.

Grundloven er i flere henseender blevet utidssvarende.

Der er f.eks. adskillige bestemmelser i grundloven, der i dag forekommer som levn fra fortiden, og som det derfor kan være vanskeligt at forstå meningen med.

Det er et levn fra fortiden, når der i grundloven adskillige steder står kongen, hvor det entydigt betyder regeringen. Det gælder f.eks., når der i grundlovens § 3 står: »Den udøvende magt er hos kongen«. Det samme er tilfældet, når der i § 19 står: »Kongen handler på rigets vegne i mellemfolkelige anliggender«, dette uanset, at der i §§ 12 og 13 er begrænsninger og præciseringer i, hvad der er kongens beføjelser.

På samme måde forekommer omtalen af kongens rolle i statsrådet heller ikke tidssvarende. F.eks. når der i § 17, stk. 1, står: »Ministrene i forening udgør statsrådet, hvori tronfølgeren, når han er myndig, tager sæde. Kongen fører forsædet . . .«, og i stk. 2: »I statsrådet forhandles alle love og vigtige regeringsforanstaltninger.«

Utidssvarende er også den detaljeringsgrad, der anvendes ved omtalen af statsrådet. Det gælder ikke mindst, når de almindelige regeringsmøder ikke omtales. Det svarer ikke til virkelighedens magtforhold.

Levn fra fortiden er også bestemmelserne i grundloven om, at straf og understøttelse kan medføre tab af valgret, jf. § 29, stk. 1, hvor der står: »Valgret til folketinget har enhver, som har dansk indfødsret, fast bopæl i riget og har opnået den i stk. 2 omhandlede valgretsalder, medmindre vedkommende er umyndiggjort. Det bestemmes ved lov, i hvilket omfang straf og understøttelse, der i lovgivningen betragtes som fattighjælp, medfører tab af valgret.«

Et levn fra fortiden forekommer også bestemmelsen i grundloven om tjenestemænds valgbarhed at være. I § 30, stk. 2, hedder det: »Tjenestemænd, som vælges til medlemmer af folketinget, behøver ikke re-

geringens tilladelse til at modtage valget«. Bestemmelsen henfører til begivenheder i 1850'erne, hvor regeringen Ørsted afskedigede en række oppositionspolitikere, der var tjenestemænd. Når bestemmelsen kun kom til at omfatte tjenestemænd, skyldtes det, at daværende rigsdagsmedlemmer slet ikke tænkte på ganske almindelige lønmodtagere som mulige rigsdagsmedlemmer. Det gjaldt i høj grad også de nationalliberale, der var i opposition til de konservative regeringer i 1850'erne, herunder Ørstedregeringen. Rigsdagsmedlemmerne var dengang stort set alle enten selvstændige eller tjenestemænd. Derfor var paragraffen dengang efter datidens rigsdagsmedlemmers opfattelse dækkende.

Men det var paragraffen reelt ikke i 1953 og er det endnu mindre i dag. Derfor er der brug for en anden paragraf, der også tager højde for andre lønmodtagers situation.

Detaljeringsgraden forekommer også på nogle områder utidssvarende, ikke mindst når det tages i betragtning, hvad der ikke behandles i grundloven. Det er f.eks. ikke rimeligt i dag at omtale tjenestemændenes vilkår så detaljeret, når f.eks. andre ansattes vilkår ikke omtales.

At kirkens forhold omtales på linje med kommunernes forhold, forekommer heller ikke tidssvarende og rimeligt i forhold til den aktuelle virkelighed. Kommunernes forhold omtales i § 82 på denne måde: »Kommunernes ret til under statens tilsyn selvstændigt at styre deres anliggender ordnes ved lov«, mens kirkens forhold omtales i § 66: »Folkekirkens forfatning ordnes ved lov.«

Der er efter SF's opfattelse brug for en større præcisering af bestemmelserne for det kommunale selvstyre. Samtidig er der efter SF's opfattelse brug for bestemmelser, som forbereder folkekirken på en selvstændiggørelse i forhold til staten.

Men det er klart, at SF også ønsker grundloven ændret af politiske grunde, idet SF's socialistiske menneske- og samfundsopfattelse naturligvis indebærer, at SF ønsker en grundlov, der i højere grad tager udgangspunkt i en socialistisk opfattelse end tilfældet er med den nuværende grundlov.

SF er naturligvis klar over, at andre partier vil søge at dreje indholdet i grundloven i en anden retning. Politik er nu engang en kamp på meninger og holdninger, hvor vi må deles på anskuelser.

Den nuværende grundlovs opbygning svarer helt til opbygningen af de tidligere grundlove. Først anføres principperne om magtdelingen, dernæst monarkiets – i praksis i en række tilfælde regeringens – beføjelser, bestemmelserne om valgret og valgbarhed til Folketinget, lovgivningsprocessen og Folketingets